

Notat

Til Teknik- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget

Konsekvenser af planlagt ændring af vandsektorloven

Regeringen planlægger en ændring af vandsektorloven, som bl.a. kan begrænse HOFORs og BIOFOS' muligheder for at gennemføre nødvendige investeringer i klimatilpasning, dvs. såvel Københavns Kommunes skybrudsprojekter på overfladen som HOFORs skybrudsprojekter under jorden, og miljøtiltag, fx indsatser over for spildevandsoverløb eller miljøfremmede stoffer i drikkevand. Lovforslaget kan ultimativt betyde, at HOFOR må prioritere ikke længere at finansiere overfladeprojekterne via takstmidler, hvorved kommunen vil skulle forestå finansiere projekterne, hvis de ønskes fortsat. Dette vil være omkostningstungt og som reglerne er i dag også kræve anlægsmåltal.

Lovforslagets indhold og forventede konsekvenser

Energistyrelsen sendte i sommeren 2022 et udkast til lovforslag om ændring af vandsektorloven i ekstern høring. Lovforslaget var planlagt til fremsættelse i Folketinget i foråret 2023, men blev udskudt til efteråret 2023 pga. stor kritik fra forsyninger, virksomheder, rådgivere m.fl. Efterfølgende har der været dialog mellem vandselskabernes brancheorganisation, DANVA, HOFOR, Aarhus Vand og Energistyrelsen mhp. at finde et kompromis til et revideret lovforslag. Forvaltningen har dog erfaret fra HOFOR og KL, at der ikke forventes væsentlige ændringer ift. lovforslaget, der var i ekstern høring i sommeren 2022.

Lovforslaget indeholder tre hovedudfordringer, jf. nedenfor, der særligt handler om, at vandselskaberne ikke kan få dækket deres omkostninger. Der vil dermed opstå et årligt underskud, der akkumuleres år for år, og som derfor enten må dækkes ved at skære på investeringer, løbende drift eller på vedligeholdelse af ledningsnet m.m. eller ved yderligere lån. Der er tale om en landsdækkende problemstilling, men omfanget vil afhænge af forholdene i det enkelte vandselskab, herunder særligt omfanget af investeringer, det enkelte selskab står overfor.

I København kan de beskrevne udfordringer påvirke HOFOR og BIOFOS, der står over for store investeringer i klimatilpasning og miljøtiltag. Klimatilpasningsprojekter omfatter HOFORs egne klimatilpasnings- og skybrudsprojekter, herunder tunneler, samt de overfladeprojekter, der anlægges af Københavns Kommune for HOFORs takstmidler. Idet HOFOR og BIOFOS ikke får dækket deres omkostninger, kan de blive nødsaget til at prioritere, hvilke indsatser der gennemføres, og hvilke der skal reduceres eller evt. helt bortfalde. Fx kan HOFOR vælge at prioritere opfyldelse af statsligt fastsatte krav fremfor klimatilpasning og derfor ophæve aftalen med Københavns Kommune om at finansiere overfladeprojekter. I det tilfælde vil Københavns Kommunes overfladeprojekter ikke længere kunne finansieres af HOFORs takster, men vil i

08-09-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 11337

Dokumentnummer i F2
95008

Sagsnummer i eDoc
2023-0283602

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold

Islands Brygge 37
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

stedet skulle finansieres af kommunen for at blive gennemført. Dette vil være omkostningstungt, og som reglerne er i dag kræve anlægsmåltal.

For HOFOR Spildevand København vurderes det, at HOFOR med lovforslaget kun vil kunne få dækket ca. 93 % af sine omkostninger (93 øre per krone) estimeret over en 10-årig periode.

Nedenfor beskrives de tre hovedudfordringer i vandsektorloven samt forslag til løsning, som er udarbejdet af HOFOR/DANVA og som Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen kan støtte som en mulig model til at imødegå de konsekvenser for selskabernes økonomi, og dermed kommunens klimatilpasningsprojekter mv.

HOFOR har oplyst, at det er HOFORs opfattelse, at den bedste beslutning ville være, at lovforslaget trækkes helt tilbage, og der igangsættes et arbejde på at udarbejde et helt nyt lovforslag, som i langt højere grad understøtter vandselskabernes opgaver og bidrager til hensigtsmæssige økonomiske rammer. Dette er pt. også DANVAs overordnede tilgang. Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen kan tilslutte sig denne tilgang.

Beskrivelsen er udarbejdet af Teknik- og Miljøforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen og med input fra HOFOR.

1. Reduktion for egenfinansiering til investeringer

Vandselskaber får hvert år fastlagt en ramme for, hvor store indtægter det enkelte vandselskab må opkræve fra forbrugerne via taksterne. Med lovforslaget vil rammen blive reduceret, hvis selskabet helt eller delvist anvender egenfinansiering til investeringer. Derved får selskabet ikke dækket sine omkostninger, hvis selskabet gør brug af egenfinansiering.

Gælden i vandsektoren er siden 2011 steget fra ca. 3 mia. kr. til ca. 35 mia. kr. Gælden forventes fremover at stige væsentligt som følge af re-investeringer i mange anlæg, der blev etableret i perioden 1950-1970 (fx nye regionale vandværker i HOFOR), og de kommende investeringer i klimatilpasnings- og miljøtiltag. En reduktion af indtægtsrammen for egenfinansiering vil indebære, at selskabet ikke får dækket sine omkostninger, hvis det gør brug af egenfinansiering, og der opstår derved et underskud, som skal lånefinansieres. Alternativet til at gøre brug af egenfinansiering vil være yderligere lånefinansiering, hvorved vandselskaberne vil komme til at skubbe en større og større gældsbyrde foran sig.

Løsningsforslag: Reduktionen i indtægtsrammen bør udgå.

2. Omfang af effektiviseringskrav

Vandselskaberne pålægges hvert år effektiviseringskrav, der består af flere delelementer, og som beregnes på baggrund af såvel driftsomkostninger som anlægskostninger. Effektiviseringskrav er et af hovedelementerne i den oprindelige vandsektorlov fra 2009, men blev udvidet i 2017 og skærpes yderligere med det foreliggende lovforslag.

Der er to udfordringer delvist i den allerede gældende lov fra 2017, delvist i det foreliggende lovforslag.:

- I. Der fastsættes et generelt effektiviseringskrav til alle vandselskaber. Kravet følger produktivitetsudviklingen på konkurrenceudsatte markeder. Vandselskaberne kan imidlertid ikke umiddelbart sammenlignes med det konkurrenceudsatte marked (industri m.m.), fx

kan vandsektoren ikke outsource sin produktion til udlandet. Det generelle effektiviseringskrav, der er fastlagt for vandselskaberne, overstiger i øvrigt kravene til andre forsyninger i Danmark og udlandet.

Løsningsforslag: Det generelle effektiviseringskrav bør fastsættes på en måde, der bl.a. tager højde for, at forsyningsselskaber er en indenrigs-servicebranche, ligesom anden kommunal service.

- II. Modellen for beregning af effektiviseringskrav på anlægsomkostninger er fejlkonstrueret, idet det er ikke muligt at effektivisere på en afholdt investering. Derfor bliver effektiviseringskravet på anlæg i praksis et ekstra effektiviseringskrav på driften, hvorfor vandselskabet i stedet må spare yderligere på den løbende drift, herunder den løbende vedligeholdelse af ledningsnettet. Udfordringen har været til stede siden 2017, hvor effektiviseringskravet på anlæg blev indført på vandselskabernes egne anlæg. Udfordringen forstærkes med det foreliggende lovforslag, hvor kravet også pålægges kommunale overfladeprojekter, der anlægges efter de nye klimaregler, der trådte i kraft i 2021. For Københavns Kommune kan konsekvensen være, at indsatsen i kommunens skybrudsprojekter, der er takstfinansieret, må reduceres, ligesom det generelt kan få konsekvenser for HOFORs/BIOFOS investeringer.

Løsningsforslag: Effektiviseringskravet på nye anlægsinvesteringer bør udgå af lovforslaget. Der kan evt. i stedet fokuseres på, at der er tale om en samfundsøkonomisk investering i forbindelse med investeringsbeslutningen og anlægsudbuddet.

3. Der korrigeres ikke for inflation

Lovforslaget indeholder ikke korrektion for inflation, hvilket indebærer et økonomisk tab, der i realiteten er et skjult effektiviseringskrav.

Løsningsforslag: Lovforslaget bør derfor korrigere for inflation.

Økonomiske konsekvenser for HOFOR

I tabel 1 nedenfor ses de økonomiske konsekvenser for HOFOR (10-års prognose) af lovforslaget, som er gengivet ovenfor, samt DANVAs/HOFORs forslag. Over 10 år vil der blive oparbejdet et underskud på ca. 480 mio. kr., hvis lovforslaget, som det så ud i sommeren 2022, vedtages.

Tabel 1: Økonomiske konsekvenser for HOFOR (Spildevand København) af lovforslag, samt DANVA/HOFOR forslag til afhjælpning - set over en 10-årig periode.

	Lovforslag	Imødekommelse af DANVA/HOFOR forslag
Omkostningsdækning	Ca. 93 %	Ca. 100 %
Resultat	- ca. 480 mio. kr.	Ca. 116 mio. kr.